

Scenariusz lekcji do spektaklu: „Alicje”

Nagranie spektaklu: <https://youtu.be/iipDJntgGNI>

Nagranie spektaklu z tłumaczeniem migowym: https://youtu.be/XdKge5_sFj8

Nagranie z audiodeskrypcją: <https://youtu.be/r9tXE48-A-w>

Autor scenariusza: Antonina Tosiek

Temat zajęć: „Incydent ze zniknięciem. O odwadze mówienia własnym głosem, ekologii i sile wspólnoty młodych”

Grupa wiekowa:

uczniowie klas V-VIII szkoły podstawowej.

Czas realizacji: 3 godziny lekcyjne (wprowadzenie, projekcja spektaklu, analiza oraz praca nad etiudami, działania twórcze).

Zagadnienia edukacyjne:

- wprowadzenie terminów literackich oraz teatralnych: tragifarsa, absurd, pantomima,
- odpowiedzialność za środowisko i codzienne nawyki ekologiczne,
- współpraca i wspólnotowe działanie,
- znaczenie indywidualności w grupie,
- krytyczne podejście do informacji i mediów społecznościowych,
- humor, absurd i zabawa jako sposób rozmowy o poważnych sprawach,
- odwaga w wyrażaniu własnych poglądów.

Cele operacyjne:

Uczeń/uczennica:

- potrafi wymienić główne problemy ekologiczne poruszane w spektaklu,
- wie, że drobne codzienne działania mają wpływ na środowisko,
- rozwija postawę odpowiedzialności i współpracy,
- potrafi wyrazić swoje zdanie w sposób twórczy i odważny,
- rozpoznaje elementy humoru, absurdu i zabawy w teatrze,
- ćwiczy umiejętność pracy w grupie przy zachowaniu własnej indywidualności,
- rozwija krytyczne myślenie wobec treści w Internecie,
- wyraża siebie poprzez ruch, słowo, gest, improwizację.

Formy i metody pracy:

- dyskusja i rozmowa kierowana,
- analiza fragmentów spektaklu,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- pantomima i improwizacja ruchowa,
- ćwiczenia performatywne (np. „znikające przedmioty”),
- mini-debata („z czym się nie zgadzam, co chciałabym/chciałbym zmienić w otaczającym mnie świecie i co mogę w związku z zrobić?”),
- praca plastyczna lub etiuda teatralna (hasło ekologiczne albo plakat).

Materiały dydaktyczne:

- nagranie spektaklu „Alicje”,
- karty pracy z pytaniami refleksyjnymi,
- kartki i markery,
- odtwarzacz / projektor,
- rekwizyty do ćwiczeń teatralnych (np. kubek, krzesło, szalik - do pantomimy),
- opcjonalnie muzyka do ćwiczeń ruchowych.

Wprowadzenie do spektaklu

Spektakl „Alicje” to tragifarsa w duchu teatru absurdu, w której grupa dziewczyn wchodzi na scenę, by zagrać przygotowane przedstawienie - ale wszystko, co miało być częścią świata przedstawionego, znika. Rozpoczynają więc śledztwo detektywistyczne. Kto stoi za zniknięciem scenografii? Dlaczego ktoś miałby utrudnić im występ? Może ze względu na poruszane w spektaklu kwestie dotyczące ekologii i odpowiedzialności ekologicznej? Może to spisek wielkich korporacji?!

„Alicje” jest spektaklem o edukacji ekologicznej, ale podanej w sposób lekki i zabawny. Zamiast moralizować, twórczynie pokazują, że o sprawach ważnych - o planecie, o odpowiedzialności, o tym, kto wpływa na nasze decyzje - nie trzeba opowiadać wyłącznie z grobową miną. To teatr, który stara się pokazać, że zaangażowanie w kwestie społeczne czy ekologiczne nie musi być poważne w tonie, by było poważne w skutkach, a odwaga mówienia własnym głosem zaczyna się od prostego gestu: zabrania głosu w ogóle.

Co najważniejsze: „Alicje” są wspólnotą - kolektywem, który działa razem, ale nie traci różnorodności. Każda z bohaterek ma inny temperament, sposób myślenia i ekspresję, a mimo to wszystkie tworzą żywą, wielogłosową opowieść o tym, co dla nich ważne. To spektakl, który przypomina, że siła wspólnoty rodzi się z różnic, a indywidualność nie wyklucza współdziałania. „Alicje” zapraszają widzów do zabawy - ale takiej, która

budzi świadomość i zachęca do pytania: co dla mnie jest ważne i jak mogę o tym mówić?

Zabawne i absurdalne dialogi prowadzą do poważniejszych pytań:

- kto ma wpływ na to, co uważamy za ważne,
- dlaczego czasem milczymy, gdy widzimy coś, z czym się nie zgadzamy,
- jak świadomie podejmować decyzje dotyczące dbania o środowisko,
- dlaczego łatwiej mówić o ekologii w teorii niż działać w praktyce,
- jak działać razem, nie tracąc swojej indywidualności,
- jak wykorzystać formy twórczej ekspresji - ruch, gest i słowo - żeby zabrać głos w ważnych dla nas kwestiach.

Informacje o spektaklu:

scenariusz: Antonina Tosiek

reżyseria: Antonina Tosiek

scenografia: Antonina Tosiek

opracowanie muzyczne: Antonina Tosiek

Grupa teatralna „Nie rób scen” pochodzi z Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej w Suchym Lesie.

Przebieg zajęć

Lekcja pierwsza

1. Wprowadzenie – 10 minut

Nauczyciel rozpoczyna rozmowę z uczniami:

- Czy zdarzyło wam się kiedyś coś zgubić albo „zniknęło” wam coś bez śladu?
- Co to było? Kto był waszym głównym podejrzanym - kot, młodsze rodzeństwo, a może wy sami i same?

Następnie nauczyciel przechodzi do pytania:

- A co by było, gdyby zaczęły znikać rzeczy, które są naprawdę ważne - czyste powietrze, woda, lasy, zwierzęta?
- Kto byłby wtedy „winny”? I czy można coś zrobić, żeby to odzyskać?

Cel: połączyć humor i doświadczenie uczniów z refleksją nad wpływem człowieka na środowisko.

2. Ćwiczenie teatralne: „Znikające przedmioty” – 10 min.

Uczniowie/uczennice pracują w grupach 3–4-osobowych.

Każda grupa pantomimicznie przedstawia krótką scenkę z codziennego życia, w której nagle znika jakiś ważny przedmiot np. plecak przed wyjściem do szkoły, butelka z wodą na wycieczce, rower, piórnik, ulubiony kubek. Grupa pokazuje reakcję bohaterów, a pozostali uczniowie próbują odgadnąć, co „zniknęło”.

Cel: wprowadzenie w temat spektaklu i uruchomienie wyobraźni teatralnej. Wprowadzenie terminów pantomima oraz tragifarsa.

3. Oglądanie spektaklu – 20 min.

Uczniowie i uczennice oglądają spektakl „Alicje” (ok. 15 min).

Przed rozpoczęciem nauczyciel rozdaje **karty obserwacji** z pytaniami:

- Co zniknęło „Alicjom”?
- Jak bohaterki reagują na brak scenografii?
- Jakie sprawy są dla nich ważne?
- Jak wykorzystują humor i ruch, żeby mówić o ekologii i odpowiedzialności?

Po projekcji krótka wymiana pierwszych wrażeń (5 min):

- „Który moment najbardziej zapadł ci w pamięć?”

4. Mini-burza mózgów – 5 min.

Na tablicy powstaje mapa pojęć wokół słowa „ZAANGAŻOWANIE”.

Uczniowie i uczennice podają skojarzenia: działanie, odwaga, ekologia, współpraca, wybory, wpływ, rozmowa, teatr...To przygotowuje grunt pod pracę w drugiej lekcji.

Lekcja druga

1. Dyskusja i analiza spektaklu – 15 min.

Rozmowa kierowana na podstawie kart pracy i burzy mózgów:

- Co mogło być przyczyną „zniknięcia” scenografii?
- Kto ma wpływ na to, co myślimy o świecie i co uważamy za istotne?
- Jakie tematy ekologiczne poruszają bohaterki?
- Jakich środków wyrazu używają, żeby o nich opowiadać?
- Czym różnią się od siebie poszczególne „Alicje”?

Cel: zrozumienie przesłania spektaklu i mechanizmów wpływu na nasze opinie i wybory.

2. Ćwiczenie teatralne: „Mój głos, nasz głos” – 15 min

Każda grupa tworzy krótką (1-2 minuty) improwizację, w której:

- każda osoba mówi lub pokazuje gestem coś, co dla niej jest ważne,
- na końcu grupa łączy swoje indywidualne wypowiedzi w wspólne zdanie lub ruch - coś, co mogłoby wybrzmieć razem na scenie, jak w finale „Alicji”.

Cel: doświadczenie różnorodności i wspólnoty przy zastosowaniu formy i ekspresji teatralnej.

3. Mini-debata: „Z czym się nie zgadzam?” – 15 min

Temat zapisany na tablicy: „Z czym się nie zgadzam, co chciałbym/chciałabym zmienić w otaczającym mnie świecie i co mogę w związku z tym zrobić?”

Uczniowie i uczennice pracują w parach, a potem dzielą się przykładami:

- w domu (np. marnowanie wody, segregacja śmieci),
- w szkole (np. brak miejsc do odpoczynku, marnowanie papieru),
- w świecie.

Cel: łączenie refleksji ekologicznej i społecznej z postawą krytyczną i sprawczością.

Lekcja trzecia

1. Działanie twórcze: „Eko-manifest” – 25 min

Uczniowie wybierają jedną z dwóch form pracy:

- Plakat ekologiczny - z własnym hasłem lub zdaniem, które mogłoby się pojawić w spektaklu (np. „Nie ma drugiej planety”, „Nie kupuję ciszy, mówię głośno”), lub
- Krótka etiuda performatywna (do 1 minuty) - pantomima, ruch, gest lub fraza, w której pokazują swój własny „eko-komunikat”.

Grupy prezentują efekty przed klasą.

Cel: przełożenie idei spektaklu na działanie twórcze – łączenie ekspresji artystycznej z zaangażowaniem społecznym.

2. Wspólne podsumowanie – 10 min

Uczniowie i uczennice siadają w kręgu. Nauczyciel prowadzi rozmowę o tym, co wydarzyło się podczas zajęć:

- Co najbardziej was zaskoczyło w „Alicjach”?
- Co było dla was najzabawniejsze, a co najbardziej skłoniło do myślenia?
- Jak można „mówić głośno” o tym, co dla nas ważne - nie tylko w teatrze?
- Jak możemy w naszej klasie lub szkole zrobić coś wspólnie - dla środowiska, dla innych, dla siebie?

Cel: wspólne domknięcie pracy, wymiana doświadczeń, budowanie poczucia wspólnoty i sprawczości grupowej.

3. Refleksja końcowa – 10 min

Każdy uczeń i uczennica dostaje kartkę i długopis. W ciszy, w pojedynkę dopisuje zakończenia do zdań:

- Myślę, że teatr...
- Chciałabym/chciałbym powiedzieć głośno, że...
- Nie chcę, żeby z mojego świata zniknęło/zniknęła/znikł...
- Małą rzecz, którą mogę zrobić dla troski o środowisko, to...

Na koniec chętni i chętne mogą odczytać swoje zdania - bez komentarzy, w atmosferze uważnego słuchania.

Cel: indywidualne domknięcie lekcji, przetworzenie emocji i pomysłów w osobistą refleksję i decyzję o działaniu.

Karty obserwacji

- Co zniknęło „Alicjom”?
- Jak bohaterki reagują na brak scenografii?
- Jakie sprawy są dla nich ważne?
- Jak wykorzystują humor i ruch, żeby mówić o ekologii i odpowiedzialności?

- Co zniknęło „Alicjom”?
- Jak bohaterki reagują na brak scenografii?
- Jakie sprawy są dla nich ważne?
- Jak wykorzystują humor i ruch, żeby mówić o ekologii i odpowiedzialności?

- Co zniknęło „Alicjom”?
- Jak bohaterki reagują na brak scenografii?
- Jakie sprawy są dla nich ważne?
- Jak wykorzystują humor i ruch, żeby mówić o ekologii i odpowiedzialności?

- Co zniknęło „Alicjom”?
- Jak bohaterki reagują na brak scenografii?
- Jakie sprawy są dla nich ważne?
- Jak wykorzystują humor i ruch, żeby mówić o ekologii i odpowiedzialności?

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

